MANIFESTĂRILE ŞTIINŢIFICE ALE INSTITUTULUI „BUCOVINA" AL ACADEMIEI ROMÂNE DIN ANUL 2019

OVIDIU BÂTĂ

The Scientific Events of the "Bukovina" Institute of the Romanian Academy in 2019

(*Abstract*)*

In 2019, the "Bukovina" Institute of the Romanian Academy organized two scientific events with international participation. The first one was the scientific colloquium "Bukovina and the Bukovinians in the 20th century. Identity and Alterity". It was initiated by the "Bukovina" Institute and organized in collaboration with the "Yuriy Fedkovych" National University of Chernivtsi and the local Centre for Romanian Studies. The colloquium took place in Chernivtsi on June 8, 2019. The papers, which referred to various aspects of the history and culture of Bukovina, were presented by Romanian and Ukrainian university professors and researchers.

The second event of the year 2019 was the international scientific conference "Bukovina – Identity and Transformation. Built Patrimony and Cultural Landscape". It was the 27th annual conference of the "Bukovina" Institute and took place in Suceava and Rădăuți, between the 3rd and the 5th of October 2019. The event was organized in collaboration with the District Council and the "Ştefan cel Mare" University of Suceava. On the first day of the conference in Suceava, there were presented and discussed aspects and problems concerning the protection of built patrimony in the southern region of Bukovina. The second part of the conference took place in Rădăuți, where researchers and university professors from Poland (Warshaw and Zielona Góra), Ukraine (Chernivtsi) and Romania (Bucharest, Iaşi, Suceava, Rădăuți and Câmpulung Moldovenesc) presented a number of 29 papers on various (and several new) topics.

Keywords: "Bukovina" Institute, "Yuriy Fedkovych" National University of Chernivtsi, Bukovina, history, culture, PORT Cultural project, built patrimony.

Pentru anul 2019, Institutul „Bucovina" al Academiei Române a avut în plan organizarea a două manifestări ştiinţifice.

Prima manifestare a fost Colocviul ştiinţific internaţional „Bucovina şi bucovinenii în secolul XX. Identitate şi alteritate". Iniţiat şi organizat de Institutul

* Traducere: Ştefănița-Mihaela Ungureanu.

Analele Bucovinei, **XXVII**, *1* (54), p. 343–348, Rădăuți – Bucureşti, 2020

BDD-A32647 © 2020 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.128 (2026-09-14 19:31:19 UTC)

„Bucovina” în colaborare cu Universitatea Națională „Yuriy Fedkovych” din Cernăuți – Facultatea de Istorie, Politologie și Relații Internaționale, Centrul de Studii Bucovinene – și Centrul de Studii Românești din Cernăuți, colocviul s-a desfășurat în Cernăuți, în 8 iunie 2019.

În deschiderea manifestării, desfășurată în Sala Verde a Universității din Cernăuți, au prezentat mesaje de salut: Marian Olaru, directorul Institutului „Bucovina” al Academiei Române; Tamara Marusik, prorector al Universității Naționale „Yuriy Fedkovych”; Ionel Ivan, ministru consilier la Consulatul României la Cernăuți; Olexandr Dobrzhanskyi, decanul Facultății de Istorie, Politologie și Relații Internaționale a Universității Naționale „Yuriy Fedkovych”; Hanna Skoreiko, director al Centrului de Studii Bucovinene de pe lângă Universitatea Națională „Yuriy Fedkovych”; Lubov Melnychuk, director al Centrului de Studii Românești din Cernăuți.

Lucrările colocviului, în programul căruia au fost înscrise 17 comunicări ale cercetătorilor și universitarilor români și ucraineni, comunicări care au prezentat diverse aspecte ale istoriei și culturii Bucovinei, au fost moderate de Marian Olaru.

Au susținut comunicări: – dr. Ștefan Purici, c.s. II, Institutul „Bucovina”, *Trecutul Bucovinei: mituri, actori și realități istorice*; – dr. Oleksandr Dobrzhanskyi, prof. univ., Facultatea de Istorie, Politologie și Relații Internaționale a Universității Naționale „Yuriy Fedkovych”, *„Germanizare”, „ucrainizare”, „românizare”: unele mituri privitoare la auto-identificarea etnică în Bucovina în secolul al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea*; – dr. Harieta Mareci Sabol, c.s. III, Institutul „Bucovina”, *„Fudulia cu haine sau mintea sănătoasă?”. Condiționări culturale în Bucovina (1880–1910)*; – dr. Hana Skoreiko, conf. univ., Facultatea de Istorie, Politologie și Relații Internaționale a Universității Naționale „Yuriy Fedkovych”, *Ai noștri vecini străini: fenomenul coabitării în lumea rurală în perioada interbelică*; – dr. Ihor Piddubnyi, Facultatea de Istorie, Politologie și Relații Internaționale a Universității Naționale „Yuriy Fedkovych”, *Iancu Flondor și Ion Nistor: aspecte privitoare la activitatea primilor miniștri-delegați ai Bucovinei*; – dr. Ovidiu Bâtă, c.s. III, Institutul „Bucovina”, *Profesori bucovineni la Facultatea de Științe a Universității din Cernăuți*; – drd. Ștefănița-Mihaela Ungureanu, c.s. III, Institutul „Bucovina”, *Josef Burg (1912–2009)*; – dr. Rodica Jugrin, c.s. III, Institutul „Bucovina”, *Contribuția academicianului Radu Grigorovici la cunoașterea istoriei Bucovinei – un model de cercetare științifică interdisciplinară*; – drd. Elena Pascaniuc, c.s. III, Institutul „Bucovina”, *Basmul popular din Bucovina în culegerile secolului al XIX-lea. Texte uitate, texte regăsite*; – dr. Alexandrina Cernov, membru de onoare al Academiei Române, *Din nou despre evenimentele de la Fântâna Albă din aprilie 1941*; – dr. Yulia Levina, asist. univ., Facultatea de Istorie, Politologie și Relații Internaționale a Universității Naționale „Yuriy Fedkovych”, *„Așa arată dușmanul”: imaginea autorităților române în interpretarea propagandei sovietice (1940–1941)*; – Vasile Tărâțeanu, membru de onoare al Academiei Române, *O victimă a regimului comunist: preotul*

BDD-A32647 © 2020 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.128 (2026-09-14 19:31:19 UTC)

Visarion Puiu; – dr. Marian Olaru, c.s. II, Institutul „Bucovina”, *Despre colectivizarea agriculturii în România, cu referire la partea de sud a Bucovinei – 70 de ani de la începutul acestui proces istoric*; – dr. Iryna Yavorska, conf. univ., Facultatea de Istorie, Politologie și Relații Internaționale a Universității Naționale „Yuriy Fedkovych”, *Alia ca marker al identității evreiești în Bucovina (a doua jumătate a secolului al XX-lea)*; – dr. Serhii Hakman, director adjunct, Centrul Regional de Perfecționare a Calificării Funcționarilor Organelor de Stat, *Modificarea dominanțelor și identităților etnonaționale din Bucovina la hotarul mileniilor*; – dr. Carol Mohr, c.s., Institutul „Bucovina”, *Paradigme utile eficientizării dialogului științific interdisciplinar*.

În dezbaterea tematică moderată de Ștefan Purici, participanții la colocviu au pus în evidență necesitatea organizării unor întâlniri periodice între cercetătorii şi universitarii români şi ucraineni de pe teritoriul fostei Bucovine, dezvoltarea unor proiecte ştiinţifice comune şi nevoia valorificării în publicaţii ştiinţifice a imensului fond arhivistic privitor la Bucovina, fond aflat în Ucraina, România, Austria, Germania etc., pentru cunoaşterea mai bună a trecutului acestei provincii.

Ultima parte a colocviului a fost dedicată prezentării câtorva dintre apariţiile editoriale ale instituţiilor partenere implicate în organizarea colocviului ştiinţific la Cernăuţi. Între volumele menţionate s-au aflat atât numerele 1 (50) şi 2 (51) pe anul 2018 ale periodicului „Analele Bucovinei”, cât şi lucrarea colectivă *Bucovina în Primul Război Mondial. Studii şi documente*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2018, apărută sub îngrijirea cercetătoarei Rodica Jugrin de la Institutul „Bucovina” al Academiei Române.

O expoziţie de fotografii intitulată *Figuri obişnuite ale unei istorii complexe*, expoziţie realizată şi prezentată de Serhii Hakman şi Nataliya Nechayeva-Yuriychuk, a completat lucrările colocviului.

Cea de a doua manifestare din anul 2019 a fost Conferința științifică internațională „Bucovina – identitate și transformare. Patrimoniu construit și peisaj cultural”, a XXVII-a sesiune anuală de referate și comunicări științifice a Institutului „Bucovina”, Suceava – Rădăuți, 3–5 octombrie 2019, conferință organizată în colaborare cu Consiliul Județean Suceava și Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava.

Prima zi a manifestării, joi, 3 octombrie 2019, a fost dedicată sesiunii de prezentări și dezbateri pe tema diseminării rezultatelor obținute în cadrul Proiectului *PORT Cultural. PORTofoliu de instrumente inovative pentru dezvoltarea durabilă a comunităților rurale cu potențial turistic prin valorificarea elementelor de patrimoniu și identitate culturală*, proiect în care Institutul „Bucovina” este partener.

Sesiunea, la care au participat peste 40 de reprezentanți ai primăriilor comunelor din județul Suceava (primari, inspectori de urbanism), membrii Serviciului Urbanism și ai Serviciului Patrimoniu de la Consiliul Județean Suceava, arhitectul-șef al județului, reprezentanți ai unor ONG-uri, cercetători implicați în proiect, s-a desfășurat în Sala „Bucovina” a Consiliului Județean Suceava.

BDD-A32647 © 2020 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.128 (2026-09-14 19:31:19 UTC)

Cuvântul de deschidere a fost susținut de Gheorghe Flutur, președintele Consiliului Județean Suceava. Aurel Buzincu, director executiv al Direcției de Cultură și Patrimoniu a Județului Suceava, a susținut un discurs în care a accentuat necesitatea adoptării unei noi legislații, prin care să se găsească modalități de stimulare a protejării patrimoniului cultural construit și de acțiune comună a tuturor factorilor – autorități naționale, județene, locale, proprietarii monumentelor de patrimoniu, gospodăriilor și caselor tradiționale – interesați de acest subiect.

Obiectivele proiectului de cercetare au fost prezentate de prof. univ. dr. Gabriela Prelipcean, prorector al Universității „Ștefan cel Mare" din Suceava, director de proiect complex *PORT Cultural*. Proiectul, cu toate componentele sale și sarcinile de cercetare ce revin partenerilor de proiect – Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi" din Iași, Institutul „Bucovina" al Academiei Române, Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie din Târgu Mureș, Universitatea „Ștefan cel Mare" din Suceava, Institutul de Economie Națională al Academiei Române și Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Turism din București –, a fost prezentat de conf. univ. dr. Carmen Caşovschi: *Proiectul PORT Cultural și soluții pentru patrimoniul construit*.

Au susținut comunicări: – dr. Marian Olaru, c.s. II, Institutul „Bucovina", *Satul bucovinean, o lume a interferențelor*; – dr. Rodica Jugrin, c.s. III, Institutul „Bucovina", *Satul bucovinean în preocupările echipelor de cercetare sociologică conduse de Dimitrie Gusti*; – dr. Carmen Caşovschi, conf. univ., Universitatea „Ștefan cel Mare" din Suceava, *„Fără peisaj cultural nu există produsul turistic Bucovina". Direcții și bune practici în promovarea peisajului construit*; – arh. Dragoș Ciolacu, conf. dr., Facultatea de Arhitectură „G. M. Cantacuzino", Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi" din Iași, *Soluții actuale de abordare a peisajului construit în Bucovina*; – Tudor Andriu, arhitect-șef al județului Suceava, *Inițiative ale Ordinului Arhitecților din România, Filiala Nord-Est, în protejarea peisajului construit. Prezentarea recomandărilor privind planificarea urbană și a „Ghidului de Arhitectură pentru încadrarea în specificul local din mediu rural"*.

Cea de a doua parte a conferinței s-a desfășurat la Rădăuți, în 4 și 5 octombrie 2019. În program au fost înscriși participanți din Polonia, Ucraina, Republica Moldova și România. Din cele 36 de comunicări înscrise în program au fost prezentate 29.

Au susținut comunicări care au cuprins o paletă extrem de largă de subiecte abordate, multe cu caracter inedit, și au răspuns întrebărilor venite din partea asistenței: – dr. Vlad Gafița, lect. univ., Universitatea „Ștefan cel Mare" din Suceava, *Analiza formațiunilor politice din Bucovina habsburgică prin prisma teoriei multi-dimensionale a partidelor*; – drd. Ștefănița-Mihaela Ungureanu, c.s., Institutul „Bucovina", *Legislația presei în Monarhia Habsburgică în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*; – dr. Vasile Diacon, președinte al Filialei Iași a Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina, *Preocupări ale administrației austriece privind asigurarea sării în Bucovina la sfârșitul secolului*

BDD-A32647 © 2020 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.128 (2026-09-14 19:31:19 UTC)

al XVIII-lea; – dr. Ovidiu Bâtă, c.s. III, Institutul „Bucovina”, *Hutele Bucovinei – Fürstenthal (1803–1889)*; – dr. Ligia-Maria Fodor, lect. univ., Academia de Poliție „Al. I. Cuza” din București, *Lumea satului bucovinean. Plasa Putila în viziunea pretorului dr. O. Emanuil Kratchi (1929)*; – dr. Harieta Mareci-Sabol, c.s. III, Institutul „Bucovina”, *Spitalul de Copii din Cernăuți – emblema unei societăți în transformare*; – dr. Karina Stempel-Gancarczyk, Institutul de Slavistică al Academiei Poloneze de Științe, Varșovia, *Importanța cercetărilor de teren. Reflecții de cercetare în contextul analizei graiurilor poloneze pe cale de dispariție din Bucovina românească*; – Magdalena Pokrzyńska, Universitatea din Zielona Góra, Polonia, *Pelerinajul ca parte a vieții religioase a polonezilor din Bucovina*; – dr. Constantin Ungureanu, cercet. șt., Institutul de Istorie al Academiei de Științe din Moldova, Chișinău, *Colonizarea Bucovinei și sudului Basarabiei (până la mijlocul secolului al XIX-lea)*; – drd. Elena Pintilei, bibliotecar, Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera” din Suceava, *Un urmaș al cărturarului I. G. Sbiera. Alexandru Sbiera (1878–1965)*; – dr. Radu-Florian Bruja, lect. univ., Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, *O pagină din biografia lui Maximilian Hacman. Institutul Român din Berlin (octombrie 1940 – septembrie 1941)*; – dr. Arcadie Bodale, inspector superior, Serviciul Județean Iași al Arhivelor Naționale, *Câteva considerații cu privire la istoria Mănăstirii „Sfântul Laurențiu” din Vicovu de Sus*; – drd. Elena Pascaniuc, c.s., Institutul „Bucovina”, *Percepția sărbătorii calendaristice în cultura tradițională. Sâmedru sau Moșii cei Mari în Bucovina*; – prof. Ioan Popoiu, istoric, Câmpulung Moldovenesc, *Acțiuni pregătitoare pentru unirea Bucovinei cu România*; – dr. Ștefan Purici, c.s. II, Institutul „Bucovina”, *1939 – Implicațiile înțelegerilor secrete sovieto-germane asupra destinului Bucovinei istorice*; – drd. Iustinian-Remus Cojocar, preot, *Preocupări culturale în satele bucovinene în perioada interbelică – documente inedite*; – dr. Cristian-Alexandru Boghian, Institutul „Bucovina”, *Casa tradițională din Bucovina la răspântia dintre tradiție și modernitate*; – drd. Bogdan-Ilie Cocieru, Universitatea „Ștefan cel Mare”, *Patrimoniul construit în proximitatea Bucovinei istorice. Moșia regală Broșteni*; – prof. Ion Cernat, Vama, Suceava, *Contribuții la cunoașterea fenomenului demografic în comuna Vama, județul Suceava*; – dr. Ion Filpciuc, Câmpulung Moldovenesc, *Octav Vorobchievici – Despre Bucovina*; – dr. Marin Gherman, jurnalist, Cernăuți, *Transformări și metamorfoze ale identității bucovinene și etno-naționale: cazul românilor din Regiunea Cernăuți*; – dr. Serhii Hakman, Cernăuți, *Măsurile pregătitoare politico-diplomatice și militar-propagandistice ale U.R.S.S. pentru anexarea Basarabiei și a nordului Bucovinei*; – dr. Natalia Nechayeva-Yuriychuk, conf., Catedra de Științe Politice și Administrație Publică, Universitatea Națională „Iurii Fedkovici”, Cernăuți, *Impactul războiului din 1914–1918 asupra formării identității naționale: aspectul politic și literar*; – dr. Marian Olaru, c.s. II, Institutul „Bucovina”, *Chestiuni privitoare la administrarea Bucovinei între anii 1941 și 1944*; – drd. Lăcrămioara Andrei, *Cabinetele de lectură și societățile de citire din județul Rădăuți în anul*

BDD-A32647 © 2020 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.128 (2026-09-14 19:31:19 UTC)

1924; – dr. Alexandru-Ovidiu Vintilă, Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera" din Suceava, *„Bucovina literară", spațiu al afirmării identitare*; – prof. Luminița Lăzărescu, Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi", Rădăuți, *O perspectivă geografică asupra factorilor de locuire în municipiul Rădăuți*; – dr. Corvin Bejinariu, prof., Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi", Rădăuți, *Tiberiu Brăileanu – considerații asupra noii economii*; – drd. Maria Epatov, prof., Colegiul Național „Eudoxiu Hurmuzachi", Rădăuți, *Frații Acterian. Un caz de reteritorializare a identității*.

Din comunicările prezentate s-a remarcat preocuparea celor care au conferențiat pentru realizarea unor cercetări de calitate, bazate pe documente istorice autentice și aspectele noi sau mai puțin cunoscute aduse în domeniul istoriei și culturii din Bucovina.

Ultima parte a conferinței a fost dedicată unui semnal editorial în care au fost prezentate noi producții editoriale referioare la Bucovina: Victor Iosif, *Eugen Drăguțescu. Omul și artistul, în scrisori*, București, Editura „Muzeul Literaturii Române", 2018 (Elena Pascaniuc); Victor Iosif, *Ioan Vicoveanu și Eugen Drăguțescu – un dascăl providențial și un discipol celebru*, București, Editura „Tracus Arte", 2019 (Elena Pascaniuc); *Partizanii din Bucovina – antologie de texte realizată de Ion Prelipcean*, vol. I–IV, Horodnic de Jos, Editura „Ion Prelipcean", 2018 (Marian Olaru); Octavian Carabela, Mihaela Criticos, Aurelia Carpov, Irina Korotun, Dragoș Olaru, *Cernăuți. Arhitectură europeană. Arhitectură românească, 1860–1940*, București, Editura „Simetria", 2018 (Harieta Mareci-Sabol); Iulian Rusanovschi, *Războiul monumentelor – soarta monumentelor din Basarabia, Bucovina de Nord și Transnistria în perioada 1918–1944*, Chișinău, Editura „Cu drag", 2018 (Rodica Jugrin).

Comunicările susținute în cadrul Conferinței internaționale „Bucovina – identitate și transformare. Patrimoniu construit și peisaj cultural", a XXVII-a sesiune anuală de referate și comunicări științifice a Institutului „Bucovina", vor fi publicate în cele două tomuri ale periodicului „Analele Bucovinei" din anul 2020.

BDD-A32647 © 2020 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.128 (2026-09-14 19:31:19 UTC)